MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Varsinkin lapsille pitää opettaa lahjojen saamisen lisäksi myös antamisen iloa ja lähimmäisen rakkautta. **UUSIMAA PÄÄKIRJOITUKSESSAAN**

Petopolitiikka on epäonnistunut

Suurpetopolitiikka on noussut viime päivien keskustelunaiheeksi sekä Suomessa että Ruotsissa. Tämä on luonnollista, onhan Pohjolan maissa EU-maiden suurimmat ja laajimmalle levinneet suurpetokannat. Kaikki eurooppalaiset suurpedot esiintyvät runsaslukuisina täällä.

Suurpedot kuuluvat Pohjolan luontoon. Suurpetopolitiikkaa pitää myös tarkastella järkiperäisesti. Suurpetokantoja pitää hoitaa ja yksi osa hoitosuunnitelmia on kantojen säätely. Liian suuret petomäärät aiheuttavat suuria ongelmia. Näin on käynyt sekä meillä että Ruotsissa.

Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti esitteli tällä viikolla tärkeä raportin, jossa analysoitiin Suomessa harjoitettua suurpetopolitiikkaa. Keskeinen tulos oli, että karhu- ja ilvespolitiikka on onnistunut kutakuinkin kelvollisesti. Sen sijaan susipolitiikka on epäonnistunut täydellisesti. Sama koskee ahmaa.

Suurpedot aiheuttavat suurta vahinkoa kotieläintiloilla ja porotaloudessa. Sen lisäksi sudet tappavat vuosittain kymmenittäin arvokkaita metsästyskoiria.

Tänä vuonna valtio joutuu maksamaan petokorvauksina jo yli seitsemän miljoonaa euroa. Suurin vahingonaiheuttaja on ahma, toiseksi suurin susi. Pääosa korvauksista kohdistuu poroelinkeinoon.

Ruralian raportti nosti esille tärkeän, tabuna pidetyn asian. Petopolitiikka on kaikkea muuta kuin kunnossa. Siltä puuttuu sosiaalinen kestävyys. Tämä koskee erityisesti suden ja ahman hyväksyttävyyttä.

Harjoitettu politiikka on ollut yksisilmäistä suojelupolitiikkaa, jossa ihmisten tarpeet ovat saaneet väistyä petojen tieltä. Ylhäältä johdetulla politiikalla on ollut elitistinen leima, eikä se ole nauttinut kansan syvien rivien kannatusta.

Ruotsin ongelmat ovat olleet pitkälti samanlaisia. Ruotsissa on nyt pitkällisen keskustelun jälkeen päädytty ratkaisuun, jonka mukaan petokannat puolitetaan. Esimerkiksi susien määrä pudotetaan 170–270 yksilöön, kun niitä on nyt yli 400. Karhujen kohdalla leikkaus on vielä suurempi, karhukantaa pienennetään kolmannekseen.

Suomessa tarvitaan samanlainen ajattelutavan muutos, jotta petopolitiikka palaisi raiteilleen. On ymmärrettävä, että ideologiseen suojeluaatteeseen perustuva ylhäältä johdettu sanelupolitiikka ei toimi. Petokantoja pitää oikeasti hoitaa ja yksi osa hoitosuunnitelmaa on

MMM haluaa nyt mahdollistaa ahman metsästyksen.

kantojen säätely. Se tarkoittaa systemaattista ja luotettavaan tieteelliseen arvioon perustuvaa verotustasoa.

Susia ja ahmoja pitää ryhtyä metsästämään rajoitetusti. Kansalaisten on vaikea ymmärtää sitä, että Suomessa pitää käyttää miljoonia euroja siperialaisen harmaasuden suojeluun, vaikka laji ei ole maailmassa edes uhanalainen.

Suomen, kuten Ruotsinkin sudet ovat jolkotelleet tänne Venäjältä, jossa niitä on eri arvioiden mukaan ainakin 50 000–60 000 yksilöä. Jotakin kertoo se, että Neuvostoliiton aikana silloisessa itänaapurissa tapettiin keskimäärin 30 000 harmaaturkkia vuodessa – ilman että susikanta pieneni.

Susien ja ahmojenkin suojelu onnistuu, kun paikallisväestö otetaan mukaan kannanhoitotyöhön. Tämä tarkoittaa sitä, että susireviirillä asuvat ihmiset saavat itse osallistua kannanhoitoon.

Professori Erkki ”Susi” Pulliaisen ensimmäisenä esittämä ajatus suden ”tapporahasta”, joka tarkoittaa suojelukorvausta, on aivan oikea. Jokaisesta laillisesta sudenkaadosta voitaisiin maksaa palkkiona esimerkiksi 10 000 euroa. Kun sudelle tai ahmalle tulisi arvo, sitä ryhdyttäisiin myös suojelemaan. Kun petojen ihmisarkuus palautettaisiin, myös ongelmat poistuisivat vähitellen.

Tämän tyyppisiä sosiaalista kestävyyttä lisääviä uusia toimenpiteitä tarvitaan. On aika irtaantua ideologisesta suojeluintoilusta ja ottaa petoasioissa käyttöön talonpoikaisjärki.

> **Petopolitiikka on kaikkea muuta kuin kunnossa.**

Arvokas merkki

Talousennusteet ovat toinen toisensa jälkeen olleet tänä syksynä synkkää luettavaa. Valtiovarainministeriön eilen julkistaman ennusteen mukaan Suomen talous supistuu tänä vuonna 1,2 prosenttia.

Talouskasvun hiipuminen ja vaihtotaseen alijäämä uhkaavat nostaa Suomen julkisen velan suhteessa kokonaistuotantoon ensi vuonna 60 prosentin kriittiseen rajaan. Seuraavana vuonna rajan ennakoidaan jo ylittyvän selvästi

VM:n mukaan kotimaisesta kysynnästä ei ole ensi vuonnakaan apua, sillä investoinnit supistuvat ja kotitalouksien ostovoima hiipuu. Työttömyyden ennakoidaan lisääntyvän.

Vaikka kotimainen kysyntä ei kokonaisuudessaan kasvaisikaan, voi jokainen helpottaa omalla ostoskäyttäytymisellään synkkää taloustilannetta suosimalla entistä enemmän kotimaisia tuotteita.

Lisäämällä kotimaisten tuotteiden käyttöä parannetaan työllisyyttä, supistetaan vaihtotaseen vajetta ja vähennetään velkaantumista ulkomaille.

Kotimaisesta ruuasta kertova Hyvää Suomesta -merkki maanantaina 20 vuotta. Joutsenlippuna tunnetun merkin tunnistaa yli 90 prosenttia suomalaisista. Tutkimusten mukaan valtaosa kuluttajista myös arvostaa kotimaista ruokaa.

Arvostus ja tunnettavuus ei aina kanna kaupan hyllyille saakka. Hyvää Suomesta -merkin 20-vuotisjuhlassa Keskon johtaja Petteri Niemi muistutti, ettei meillä ole koskaan ennen syöty näin paljon ulkomailla tuotettua ruokaa kuin nyt. (MT 18.12.)

Joulu on hiljentymisen aikaa, mutta siihen liittyy oleellisesti myös hyvä ruoka. Joutsenlipulla merkittyjen tuotteiden valitseminen joulupöytään on monella tavalla arvokasta.

VIERASYLIÖ

Työpaikkojen keskittyminen nostaa hintoja

Aluekehittäminen perustuu nykyään keskuksien menestykseen ja niiden synnyttämiin leviämisvaikutuksiin ympäröivillä alueilla.

Keskittyminen on lisännyt työ- ja ostosmatkoja kaupunkeihin niiden ympäristöstä. Työmatkat ovat pidentyneet lähellä suuria keskuksia, kuten Helsinkiä, Tamperetta, Turkua ja Oulua ympäröivillä alueilla.

Helsingin työssäkäyntialueella vielä kohtuulliseksi koettu työmatka on 50–70 kilometriä. Pienempien keskuksien ympäristössä etäisyys on selvästi lyhyempi.

Kaupunkien näkökulmasta niihin saapuvat työmatkat ovat verotulojen vuotoa ulkopuolelle. Ympäristökuntien kannalta ostosmatkat kaupunkeihin ovat ostovoiman vuotoa omasta kunnasta.

Mitä jää käteen kustannusten jälkeen?

Asumis- ja liikkumiskustannukset ovat osin toisiaan korvaavia. Keskineliöhinta pienenee ja matkakulut kasvavat siirryttäessä ydinkeskustasta kauemmaksi. Pitkällä työmatkalla voi saada halvemmat asuinkustannukset tai isomman asunnon.

Kun asuinkunnan tuloista vähennetään työmatkat ja asuminen, jäljelle jää muuhun elämiseen käytettävissä oleva tulo. Taloudellisesti mahdollinen työmatka saadaan tutkimalla matkan pituuden ja asumisen hinnan välistä yhteyttä postinumeroalueisiin perustuvalla aineistolla omaa autoa käyttäen.

Nykyään asuntokuntien käytettävissä olevat tulot eroavat keskuksien ja etäisten alueiden välillä suhteellisen vähän, työn ja asumisen lomittuessa.

Kaukana kaupungeista keskimääräiset työmatkat ovat lyhyitä. Työssäkäynti keskittyy paikallisiin keskuksiin alle kymmenen kilometrin päähän asuinpaikasta. Työmatkat laskevat käytettävissä olevaa tuloa suhteessa vähemmän kuin keskuksien korkeammat asumiskustannukset.

Etäisimmillä alueilla käytettävissä olevat tulot ovat joko korkeampia tai samalla tasolla työssäkäyntialueiden keskuksien kanssa. Alimmillaan asumis- ja liikkumiskustannukset muodostavat asuntokuntien kulutuksesta noin 40 prosenttia.

Työssäkäyntialueiden keskuksien läheisyydessä asuntokuntien käytettävissä olevat tulot eroavat.

Keskituloisen asuntokunnan laskennalliset tulot, ovat Uudellamaalla alhaisimmat aivan keskuksessa sekä noin 20 kilometrin päässä. Näillä etäisyyksillä käytettävissä olevat tulot jäävät alle 30 prosenttiin.

Turussa alhaisimmat käytettävissä olevat tulot ovat noin 15 kilometrin päässä, Joensuussa ja sekä Jyväskylässä noin 10 kilometrin päässä.

Kaukana kaupungeista keskimääräiset työmatkat ovat lyhyitä.

Suurten kaupunkien ympäristökunnat ovat keskimäärin paremmassa taloudellisessa asemassa kuin kaupungit. Asumis- ja matkakustannusten yhteisvaihtelu tekee näistä kunnista mahdollisia asuinpaikkoja ihmisille, joilla on varaa suurempiin matkakustannuksiin.

Keskittymisen vaikutukset

Jos perheen työpaikat ovat suuressa keskuksessa, niin kasvavien liikkumiskustannuksien vuoksi myös asuinpaikan on oltava keskuksessa tai sen lähellä. Helsingin työssäkäyntialueella korkein käytettävissä oleva tulo saadaan noin 10 kilometrin päässä keskuksesta. Se johtuu keskuksen korkeista asuntojen hinnoista. Muualla asuntokunnan käytettävissä olevat tulot ovat korkeimmat keskuksissa.

Seutuliput tasoittavat todellista tilannetta, jos julkiset kulkuyhteydet toimivat. Myös verotuksen matkakulukorvausten vuoksi asuntokunnan käytettävissä olevat tulot vähenevät voimakkaasti vasta työmatkan keskukseen ylittäessä 30–40 kilometriä.

Keskittyneessä alueraken-teessa käytettävissä olevat tulot ovat alimmillaan syrjäisimmillä alueilla, joissa kasvavat liikkumiskustannukset keskukseen ja asumiskustannuksien vakiintuminen pohjatasolle vähentävät käytettävissä olevaa tuloa.

Työpaikat saatava lähemmäksi asumista

Kustannukset voivat muodostuvat niin korkeiksi, ettei työssäkäynti keskuksessa ole taloudellisesti kannattavaa, käytettävissä olevien tulot jäädessä alle 20 prosenttiin.

Liikkumiskustannusten kasvu supistaa mahdollisia työssäkäyntialueita ja aiheuttaa hyvinvointitappioita, jos työvoima ei muuta työn perässä keskukseen. Seurauksena on ristiriita elävän elämän ja lainsäädännön välillä, sillä työttömällä on velvollisuus ottaa työ vastaan 80 kilometrin säteellä asuinpaikastaan.

Lisäksi on esitetty vastaanottovelvollisuutta alle kolmen tunnin päivittäisen työmatkan sisällä julkisia kulkuneuvoja käyttäen. Keskituloisella asuntokunnalla matkustusmahdollisuuksien raja on Joensuun ja Jyväskylän työssäkäyntialueilla noin 60 kilometrin päässä.

Tulojen alimman neljänneksen ylärajalla työssäkäynti on mahdollista suppeammalla alueella, noin 45 kilometrin päässä keskuksesta. Helsingin ja Turun työssäkäyntialueilla rajat ovat alimmassa neljänneksessä noin 20 kilometrin päässä keskuksesta henkilöautoa käytettäessä.

Näillä alueilla keskuksen lähialueiden asuntojen hinnat ovat pienituloisille asuntokunnille liian korkeat. Erityisesti Helsingin työssäkäyntialueella asuntokunnan käytettävissä olevat tulot jäävät pienituloisilla alhaisiksi.

Kasvavasta työssäkäynnistä huolimatta leviämisvaikutukset ovat maantieteellisesti suppeita ulottuen alle tunnin ajomatkan päähän keskuksista.

Työpaikkojen keskittyminen saa aikaan painetta asumiseen työpaikkojen lähellä, mikä nostaa hintatasoa suotuisalla etäisyydellä.

Hinta tekee pienipalkkaisissa ammateissa toimiville mahdottomaksi muuttaa näille alueille ja kallis työmatka estää asumista syrjemmällä keskuksien työpaikkoihin tukeutuen.

Pitkien työmatkojen tai keskuksien asuinkustannuksia lisäävän muuttoliikkeen sijaan pitäisi uudestaan saada aikaan työn sijoittamista lähemmäksi asumista, hyödyntäen jo rakennettua infrastruktuuria.

Samalla ihmisen aikaa vapautuisi mielekkäämpään tekemiseen kuin hiilijalanjälkeä lisäävään matkustamiseen.

OLLI WUORI
OLLI LEHTONEN
Wuori on hallintotieteiden tohtori ja MTT:n erikoistutkija. Lehto on filosofian maisteri ja opettaja Itä-Suomen yliopistossa.

PÄIVÄN KUVA

JOHANNA MÄKELÄ

Joulukuusi haettiin kimpassa

Merihelmi sahasi ja **Suvi-Tuulia Mäkelä** kantoi, kun sisarukset hakivat oman joulukuusen Sastamalassa. **Johanna Mäkelä** kuvasi tyttäriensä kuusenhakureissun.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JARMO PALOKALLIO

Autojen seuranta maksaa liikaa

Jorma Ollila sohaisi ampiaispesään ehdottaessaan liikenteen verottamista ajettujen kilometrien mukaan. Toisaalta hän tiesi mitä teki ja oli varmistanut selustansa.

Ajatus autoilun kilometriperusteisesta verotuksesta on selvityksen tilanneen liikenneministeri Merja Kyllösen (vas.) mielen mukainen.

Johonkin muuhun vaihtoehtoon päätyminen olisi siksi ollut ihme.

Harjoituksen reunaehto on, että valtion tulot eivät laske. Liikenne on valtion varmimpia lypsylehmiä, eikä sen tuotosta ole varaa tinkiä.

Toisaalta hallitus on jo pitkään puhunut liikenteen päästöjen vähentämisestä. Autoverotuskin on sidottu niihin.

Nyt päästöjen vähennykset ovat alkaneet purra. Uudet autot kuluttavat vähemmän polttoainetta, mikä nakertaa veropohjaa.

On siis keksittävä jotain muuta tilalle.

Hallitukselta on jäänyt huomaamatta, että etenkin nuorten into autoiluun on vähentynyt.

Se näkyy kaupungeissa, joissa auton käytöstä on tehty hankalaa ja omistamisesta kallista. Monet ovat siksi luopuneet autosta.

Liikenne on valtion varmimpia lypsylehmiä, eikä sen tuotosta ole varaa tinkiä.

jarmo.palokallio@maaseuduntulevaisuus.fi

Tilannetta pahentaa ajokortin kallistuminen nuorten ulottumattomiin. Viimeisin ajokorttiuudistus meni siltä osin täysin metsään.

Pian meillä ei ole kuskeja edes välttämättömiin tavarakuljetuksiin. Sitten vasta ongelmissa olemme.

Ollila vakiinnuttaisi valtion verotulot kilometreihin, päästöihin ja alueeseen sidotulla mallilla. Kukin hallitus säätäisi maksut sellaisiksi, etteivät verotulot laske.

Liikkumista ei ole tarkoitus täysin lopettaa, joten maaseudulle luvassa on vähän matalampi veroaste. Toisaalta Ollilla haluaa luokitella maaseuduksi vain asumattomat alueet.

Maaseudullakin paljon ajavat maksaisivat nykyistä enemmän. Jos vero oikeasti alkaisi purra, autoa edelleen käyttävät maksaisivat siitä todella paljon.

Järkevää mallia vanhasta uuteen järjestelmään siirtymiseksi työryhmä ei keksinyt.

Se on yksi työn pahimmista puutteista. Tieto autoveron poiston päivämäärästä pysäyttäisi uusien autojen kaupan vuosiksi.

Se söisi verotuloja. Verotulojen laskua merkitsee myös siirtymäajan käyttö.

Muutokseen liittyvä autoveron poisto on nähty ongelmana muutenkin. Se halventaa eniten suuria ja kovapäästöisiä autoja.

Toisaalta sekin tiedetään, etteivät autot halpenisi nykyisiin verottomiin hintoihin. Siihen ilmaantuisi monta välistävetäjää.

Ollila on eniten kiinnostunut järjestelmän teknisestä toteuttamisesta. Siinä hän on liike-elämän asialla. Teknologiateollisuus hyötyisi suuresti seurantalaitteiden asentamisesta kaikkiin autoihin.

Myös muu liike-elämä ja esimerkiksi vakuutusala odottavat autojen kattavaa paikkaseurantaa. Se mahdollistaa kohdistetut tarjoukset.

Varmin työllisyysvaikutus kohdistuu verohallinnon byrokratiaan.

Järjestelmän heikkouksiin kuuluu kalleus. Ollila arvioi kustannukset sadoiksi miljooniksi.

Huonoinkin ennustaja osaa sanoa, että kustannusarvio jää vajaaksi. Vai voiko joku nimetä valtionhallinnosta vastaavan tietotekniikkahankkeen, joka ei olisi ylittänyt budjettiaan moninkertaisesti?

Nykyinen järjestelmä on siis aivan ylivertainen tehokkuudeltaan. Kysymys kuuluu, miksi siitä pitää luopua.

LEHTIKATSAUS

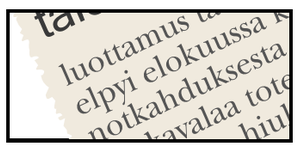

Yhtiöidenkin varauduttava

Anita Salmi kirjoittaa **Keskipohjanmaan** pääkirjoituksessa myrskyjen aiheuttamista sähkökatkoista.

”Maaseutualueet ovat heikoilla myrskyjen iskiessä. Siellä sähköjohdot ovat usein niin sanottuja ilmajohtoja. Tuulen niiden päälle kaatamat puut aiheuttavat vaurioita ja katkoksia. Energiayhtiöt pyrkivät ennalta kaatamaan ilmajohtojen lähiympäristöstä puustoa, mutta kaikkialla se ei ole syystä tai toisesta mahdollista.”

”Ilmastonmuutos on jo lisännyt myrskyjä tai ainakin niiden voimaa Suomessa. Myrskyt tuskin ovat vähenemässä. Pitkälle kehittynyt yhteiskuntamme on haavoittuva ja hyvin riippuvainen sähköstä.

Myrskyjen uhatessa tai niiden riehuttua tuodaan usein esille, miten ihmisten pitäisi varautua mahdollisiin tuhoihin ja sähkökatkoksiin. Eikö sen sijaan energiayhtiöiden olisi varauduttava myrskyihin paremmin nyt ja pidemmällä tähtäimellä? Kuluttajat maksavat turvallisesta energiankulusta, ei katkoksista.”

Yleissivistys lukion tehtävä

Aamulehti evästää päättäjiä lukio-opetuksen merkityksestä.

”Koulutusta ohjaavan yhteiskunnan edun mukaista on, että lukio valmentaa oppilaita mahdollisimman hyvin jatko-opintoihin ja työelämään. Silti täytyy pitää kirkkaana mielessä, että lukiokoulutus on yleissivistävää, ei johonkin tiettyyn ammattiin tähtäävää.

Työryhmän tuntijakoehdotusten syvin jakolinja erottelee, miten paljon oppilaat saavat valita eri oppiaineita ja miten moni niistä on pakollinen. Lopullisessa päätöksenteossa on oltava tarkkana, ettei lukiokoulutuksen perustavoitteita uhrata ylenmääräisen valinnanvapauden alttarille.

Kansalaisyhteiskunta ei ole nimensä veroinen, jos sen jäseniltä puuttuu laaja yleissivistys. Sitä on tarjottava kaikilla koulutustasoilla.”

Sote-päätöksiä karmit ryskyen

Kauppalehti pohtii, pitäisikö Jyrki Kataisen (kok.) hallituksen miettiä vielä kerran sote-malliaan.

”Koska hallituksen sote- ja kuntauudistuksen läpivienti jää istuvan hallituksen loppumetreille, onko sen poliittisesti viisasta runnoa uudistukset läpi karmit ryskyen? Yhteistyötä on tehtävä vaalien jälkeenkin.

Seuraava kuntauudistukseen liittyvä iso asia on kuntien pakkoliitoksiin liittyvä lakimalli. Se voi tulla hallituksen työpöydälle heti kevättalvella. Eduskunnan perustuslakivaliokuntaan asia ehtinee vasta keväällä kuulemiskierroksen jälkeen. Luvassa on varmasti tulikuuma poliittinen kevät.”